

MAAVANEMA KORRALDUS

28.04.2015 nr 1-1/15/163

Aravete Keskkooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõigete 1 ja 4 ning haridus- ja teadusministri 12. mai 2014. aasta määruse nr 15 „Haldusjärelevalve prioriteedid, temaatilise järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ja tulemustest teavitamise kord 2014/2015. õppeaastal“ § 7 lõike 1 ja § 9 lõigete 1 ja 2 alusel

1. Kinnitan Aravete Keskkooli haldusjärelevalve õiendi (juurde lisatud) ning teen õiendi neljandas ja kuuendas osas nimetatud ettekirjutused.
2. Ettekirjutuste adressaatidel esitada õiendis ettenähtud tähtaja jooksul maavanemale kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmisest, tõendades ettekirjutuste täitmist dokumentaalselt.
3. Haldusjärelevalve õiendis tehtud ettekirjutuste täitmata jätmisel võib maavanem rakendada sunniraha 640 eurot vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele või teha haridus- ja teadusministrile ettepaneku koolitusloa kehtetuks tunnistamiseks vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 64 lõike 1 punktile 1.
4. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus või vaide maavanemale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Alo Aasma

Anne Viljat 385 9661
anne.viljat@jarva.maavalitsus.ee

Saata: Aravete Keskkool
Ambla Vallavalitsus
Haridus- ja Teadusministeerium

ÕIEND HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA ARAVETE KESKKOOLIS

I. Sissejuhatus

1. Haldusjärelvalvet teostati Aravete Keskkoolis.
2. Järelevalve alus on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 84 lg 1 ja Järva maavanema 08.09.2014 korraldus nr 1-1/2014/424.
3. Haldusjärelvalve eesmärk on hinnata, kuidas on igale õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õpikeskkond.
4. Järelevalve viidi läbi 25.02–06.03.2015.
5. Järelevalve teostas Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor Anne Viljat.
6. Järelevalve käigus tutvuti õppeasutuse dokumentatsiooniga ja analüüsi selle sisu, kontrolliti Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmeid, vesteldi kooli direktoriga, õppealajuhatajaga, õpetajatega, sotsiaalpedagoogiga, õpilasesinduse liikmetega, hoolekogu esimehega, Järvamaa Rajaleidja keskuse eripedagoogi ja logopeediga, Aravete lasteaia direktoriga.
7. Lühülevaade õppeasutusest:
Aravete Keskkool on munitsipaalõppeasutus; õppeasutuse pidaja on Ambla vald;
aadress: Piibe mnt 21, Aravete, 73501;
õppeasutuses toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles;
õpilaste üldarv: 151;
õpetajate üldarv: 18.

II. Olukorra kirjeldus ja analüüs

Aravete Keskkool on munitsipaalõppeasutus, kus õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles. Kool paikneb kahes erinevatel ajajärkudel ehitatud ja omavahel ühendatud hoones. Koolimaja uuem osa rekonstrueeriti 2010. a. Kooli vanemat osa 2014/2015. õa enam ei kasutata. Koolil on head tingimused sportlikuks tegevuseks.

Aravete Keskkooli õpilaste arv näitab kahanemise tendentsi: 2008/2009. õa oli koolis 201 õpilast, 2013/2014. õa 148 õpilast. Kõige suurem vähenemine on toimunud gümnaasiumiastme õpilaste seas. 2014/2015. õa on gümnaasiumiosas kokku 20 õpilast.

Õpetajaid on 18. Tugispetsialistidest on koolis loodud sotsiaalpedagoogi ja logopeedi ametikoht, millest esimene on täidetud, teine täitmata. Psühholoogi teenust osutab maakonna Rajaleidja keskuse spetsialist. Eripedagoogi teenust osutatakse õpiabirühmas, logopeedi teenust ei võimaldata.

Kooli üks eripära on majandus- ja ettevõtlusõpetus. Õppeasutus on liitunud tervist edendavate koolide võrgustikuga ning kujundanud välja kindlad traditsioonid tervise edendamise valdkonnas.

Haldusjärelvalve läbiviimisel keskenduti kahele valdkonnale – õppenõukogu tegevusele igale õpilasele arenguks vajaliku eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ning arendava õpikeskkonna loomisel ning hoolekogu tegevusele õppeks ja kasvatuseks paremate tingimuste loomisel.

Õppenõukogu tegevus

Õppenõukogu tegevuse analüüsimiseks tutvuti kooli dokumentatsiooniga, sh arengukava, õppekava ja üldtööplaaniga, sisehindamise aruandega, erinevate kooli poolt õppe- ja kasvatustegevuse kohta koostatud analüüside ja statistikaga, 2012/2013. õa, 2013/2014. õa ja 2014/2015. õa õppenõukogu koosolekute

protokollide ja otsustega, samuti vesteldi õppenõukogu esimehe ja sekretäri, teiste pedagoogidega, õpilasesinduse liikmetega.

1. Kooli õppenõukogu tegevust reguleerib 21.02.2014 direktori käskkirjaga kehtestatud „Õppenõukogu ülesanded ja töökord“, mis kordab täpselt haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. aasta määruses nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ sätestatud.
Haldusjärelvalve käigus korraldatud rahuloluküsitlusest selgus, et 75% pedagoogidest on täielikult kursis õppenõukogu ülesannetega.
2. Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 72 lõikes 2 sätestatule on direktor määranud oma käskkirjaga nimeliselt õppenõukogu liikmed ning sätestanud õpilasesinduse esindaja kaasamise õppenõukogu tegevusse.
Õppenõukogu koosolekute protokollidele, sisehindamise aruandele ja õpilasesinduse liikmete ütlustele tuginedes ei ole õpilasi õppenõukogu tegevusse kaasatud.

Õpetajate küsitlus andis õpilaste kaasatuse kohta õppenõukogu tegevusse väga erinevad andmed: 10% leidis, et õpilasi ei kaasata, 25% leidis, et kaasatakse, 45% oli väitega nõus osaliselt, 20% ei osanud vastata.
3. Tulenevalt haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 §-st 2 on saanud õppenõukogu heakskiidu kooli põhimäärus, arengukava, õppekava, üldtööplan, kodukord, sisehindamise tulemused, arenguvestluste läbiviimise kord.
4. Kooli tegevust reguleerivate dokumentide väljatöötamine on demokraatlikult korraldatud. Kõikidel õppenõukogu liikmetel on võimalus eelnevalt tutvuda õppenõukogu koosolekul arutuse alla tulevate dokumentidega ja kujundada oma seisukoht. Kooli arengukava, õppekava ja teiste oluliste dokumentide väljatöötamisse on tööruhmade kaudu kaasatud kõik pedagoogid.
5. 90% rahuloluküsitluses osalenutest nõustus väitega, et õppenõukogu tegevus on demokraatlikult korraldatud, 10% nõustus sellega osaliselt. 95% vastanutest leidis, et õppeasutuse arengusuunad püstitatakse üheskoos meeskonnatöona.
6. Rahulolu töötajate ja juhtkonna vahelise koostööga oli väiksem – 60% nõustus ja 40% nõustus osaliselt väitega, et koostöö töötajate ja juhtkonna vahel toimib. 75% küsitletutest on teinud harva ja 15% sageli ettepanekuid õppe- ja kasvatusgevuse parendamiseks. Üks vastaja leidis, et tema arvamusega ei arvestata, kolm õpetajat ei osanud siin hinnangut anda.

1. Õppe ja kasvatus analüüsimine ning hindamine

1. Haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 1 lõike 1 kohaselt on kooli õppenõukogu ülesandeks oma pädevuse piires õppe ja kasvatus analüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine.

Aravete Keskkooli õppenõukogu on analüüsinud ja hinnanud õppe- ja kasvatusgevust nii lühemate kui ka pikemate perioodide kaupa. Veerandi lõppedes on analüüsitud õppe- ja kasvatusgevuse tulemuslikkust ja otsustatud õpilastele tugimeetmete määramine. Õppeaasta lõpus on antud hinnang õppe- ja kasvatusgevuse tulemuslikkusele tervikuna.

2. Õppeaasta lõppedes teeb kooli juhtkond kokkuvõtte arengukava ja üldtööplani täitmisest, mis annab aluse uute plaanide koostamisele.
2012/2013. õa ja 2013/2014. õa kokkuvõtetest selgub, et plaanitu suudeti üldjoontes ellu viia; osa eesmärkidest jäi täitmata materiaalsete vahendite nappuse tõttu.
2013/2014. õa kohta märgitakse, et mõne eesmärgi saavutamiseks pole suudetud piisavalt tegelda. Üheks selliseks eesmärgiks oli suhtlemine lastevanematega. Nimetatud puuduse kõrvaldamiseks võeti

järgmise õppeaasta üheks peaeesmärgiks lastevanemate osaluse suurendamine koolielus ja planeeriti üldtööplaanis mitmed tegevused selle eesmärgi saavutamiseks.

3. Esiletõstmist väärib kõikide õppenõukogu liikmete kaasamine õppe- ja kasvatustegevuse ning juhtimise tulemuslikkuse hindamisse ja töö planeerimisse. Õppeaasta lõpus annab iga õpetaja hinnangu erinevatele koolielu valdkondadele, teeb ettepaneku järgneva õppeaasta peaeesmärkide ja nende saavutamiseks vajalike tegevuste kohta, toob välja probleemid, mis vajavad lahendamist ja teeb ettepanekuid, kuidas seda teha. Kogu pedagoogilise kollektiivi hinnangud vormistatakse üheks keskmiseks hindeks, mis iseloomustab õppeaastat tervikuna: 2012/2013. õa oli keskmine hinne 3,75, 2013/2014. õa 3,66. Antud meetod võimaldab erinevaid sisehindamise valdkondi aastate lõikes objektiivselt hinnata.
4. Koolis tehakse sisehindamist vastavalt direktori kehtestatud korrale, millega on sätestatud sisehindamise läbiviimise põhimõtted, valdkonnad, meetodid ja vormid, tulemuste vormistamine, esitamine ning kinnitamine. Sisehindamine koosneb sisekontrollist ja töötajate enesehindamisest. Õpetajad analüüsivad oma tegevust põhjalikult erinevate valdkondade lõikes ja püstitavad isiklikud põhieesmärgid järgmiseks õppeaastaks.
5. Kooli sisehindamise aruanne valmis 2014. a sügisel ja arutati läbi õppenõukogu 11. novembri koosolekul. Eelnevalt oli igal õpetajal võimalus aruande projektiga tutvuda ja teha ettepanekuid-täiendusi, mida aruande vormistamisel ka arvestati.
6. Sisehindamise aruanne käsitleb õppeaastaid 2010/2011 kuni 2013/2014. Tegemist on mahuka dokumendiga, milles analüüsitakse erinevatele näitajatele tuginedes kooli õppe- ja kasvatustegevust ning juhtimist, tuakse välja tugevused ja parendustegevused. Sisehindamise aruande lisadesse on koondatud tegevusnäitajad, mis iseloomustavad õpilaste õppeedukust, huvitegevuses osalemist, tunnivälisest õppekava toetavatest tegevustest osavõttu, küsitlustes ja uuringutes osalemist jne.
7. Sisehindamisaruandes kajastuvad põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemused. Positiivne näitaja on, et sisehindamisperioodil sooritasid kõik abiturientid riigieksamid edukalt ja lõpetasid keskkooli nominaalajaga. Põhikooli lõpetajate eksamitulemused on üldjoontes võrreldavad eksamigrupi keskmiste näitajatega.
8. Sisehindamisaruandes ei kajastu riiklike tasemetööde tulemused. Kool võtab osa riiklikest tasemetöödest ning viib läbi koolisiseseid tasemetöid, kuid nende tulemusi ei ole õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkuse analüüsimiseks kasutatud.

2013. a saavutati 3. klassi eesti keele ja 6. kl matemaatika tasemetöös väga head tulemused. 3. klassi tasemetöö kvaliteet oli 100% (üleriigilise valimi vastav näitaja 78,7%). 6. kl tasemetöö edukus oli 100% ja kvaliteet 62,5% (üleriigiline näitaja 37,3).
9. Aravete Keskkool osales 2012. a edukalt rahvusvahelises PISA-testis. Kooli tulemused ületasid OECD, Eesti ja maakonna keskmise tulemuse kõikides valdkondades. Matemaatikas ja loodusteadustes ületasid Aravete KK õpilaste teadmised Eesti keskmist taset 26-27 punkti võrra.
10. Sisehindamisaruandest selgub, et mitmed parendustegevused seostuvad õpilaste toetamise ja hariduslike erivajadustega arvestamisega, mille alusel on arengukavas valitud kooli arengusuundadeks tugisüsteemi pidev arendamine ja efektiivsuse tõstmine ning individuaalne lähenemine ja vajalike õppimistingimuste loomine kõikidele õpilastele.
11. 2014. a lõpuks valmis õppeasutusel uus arengukava, kus püstitati kooli eesmärgid ja põhisuunad järgmiseks neljaks aastaks. Arengukava väljatöötamisse kaasati ainealaste töörühmade kaudu kõik õppenõukogu liikmed.

12. Sisehindamisaruande ja arengukava alusel koostati õppeaasta üldtööplaan. 2014/2015. õppeaastaks on planeeritud mitmed tegevused, mis lähtuvad arengukavas fikseeritud arengusuundadest (õpilaste toetamine ja hariduslike erivajadustega arvestamine) – nt tugiõpperühma tundide arvu suurendamine, HEV-õpilastele sobiva õppematerjali hankimine, konsultatsioonide ja järeleaitamiste osatähtsuse suurendamine, õpilaste toetamine ja motiveerimine, õpilaste, õpetajate ja lastevanemate psühholoogiline nõustamine.
13. Kooli üheks suuremaks eesmärgiks järgneval arenguperioodil on koostöö, seda nii õppeasutuse sees kui ka väljaspool.
Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas on kool seadnud eesmärgiks õpetajate omavahelise koostöö suurendamise töökavade koostamisel. Oluline on, et koostöö ei piirduks üksnes töökavade koostamisega. Koostöö on vajalik, et pedagoogid suudaksid ühiselt kujundada õpilast ümbritsevat vaimset, sotsiaalset ja füüsilist keskkonda, samuti viia ühiselt ellu väärtuskasvatust ja kujundada ainevaldkondade ja õppeainete üleseid üldpädevusi.
14. Arengukavas seatakse eesmärgiks tõhustada juhtkonna koostööd õpilasesinduse ja lastevanematega. Nimetatud eesmärk on võimalus kaasata kooli arengusse senisest rohkem osapooli. Õppeaasta üldtööplaanist ei selgu, milliste tegevuste abil koostöö tõhusamaks muudetakse.
15. Viimastel aastatel ei ole õpilaste ega lapsevanemate hulgas rahuloluküsitlusi läbi viidud, seega on kasutamata üks võimalus saada tagasisidet kooli õppe- ja kasvatustegevuse kohta.

2. Õpilastele tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine

1. Pikema perioodi jooksul on õppenõukogul olnud õpilastele tugimeetmete määramisel otsustav roll. Iga veerandi lõppedes on õppenõukogu kuulnud ära õppealajuhataja aruande õpitulemuste kohta ning otsustanud ajutiste õpiraskustega õpilastele tugimeetmete rakendamise.
2. 2013/2014. õppeaastast alates on loobunud õpitulemuste arutamisest õppenõukogus iga veerandi lõppedes. Õppenõukogu tegevuse aluseks on võetud haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 lg 6, mille kohaselt arutab õppenõukogu õppeaasta lõpul läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused.
3. 2012/2013–2014/2015. õa on õppenõukogu arutanud kolmel korral õpilase käitumist, mis on kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 3 lõikes 2 sätestatuga. Ühe õpilase käitumist on arutatud kahel korral.

11.12.2013 arutas õppenõukogu õpilase käitumist, kuid otsust mõjutusmeetme rakendamise osas vastu ei võtnud.
4. Käitumisprobleemidega õpilase suhtes on õppenõukogu otsusega rakendatud ajutist õppes osalemise keeldu, mis on kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 3 lõikes 3 sätestatuga.
Kooli kodukorra nõuete rikkumise eest kohaldati mõjutusmeetmena kirjalikku noomitust, mis on kooskõlas PGS-i § 58 lg 3 punktis 5 sätestatuga. Nimetatud õpilasele on kooli kodukorra rikkumise eest korduvalt kohaldatud erinevaid mõjutusmeetmeid.
5. Kooli õppenõukogu võttis 23.08.2013 koosolekul vastu otsuse arvata õpilane kooli nimekirjast välja. Vastavalt haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määrusele nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ õppenõukogul sellist pädevust ei ole. Lähtudes PGS-i § 28 lõikest 5, teeb õpilase koolist väljaarvamise otsuse direktor.
6. Õpilaste toetamiseks õpi- või käitumisraskuste korral võetakse järjest kasutusele uusi tugimeetmeid (nt käitumislehe kasutamine õpilase motiveerimiseks ainetunnis, õpilase eneseanalüüs oma probleemidest ja nende põhjustest). Positiivne on õpilaste kaasamine enesehindamisse, mis on

kooskõlas uuenenud riikliku õppekava õpikäsitusega – „Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib oma kaaslaste ja ennat hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima“ (PRÕK, § 5 lg 1).

7. Direktori 18.12.2013 käskkirjaga on sätestatud hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorraldus, 18.02.2014 käskkirjaga õpiabirühma töökorraldus ja individuaalse õppekava rakendamise kord. Kooli õppenõukogu on kõik nimetatud dokumendid heaks kiitnud.
8. HEV-õpilaste õppekorraldusega määratakse kooli kohustused hariduslike erivajadustega laste toetamisel. Tugisüsteemi koostisosad on järgmised: ainekonsultatsioonid ja järelevastamine, pikapäevarühm, õpiabirühm, tugiõpperühm, individuaalse õppekava rakendamine, arenguvestlused, diferentseeritud hindamine, koduõpe, täiendav õppetöö, õpilasabi ümarlaud. HEV-õpilaste arengut toetab osalemine projektides, ettevalmistus õpilasvõistlusteks ning ainealane tunniväline tegevus õppekäikude ja ekskursioonide näol.
9. Direktor on määranud HEV-õpilaste õppe koordineerijaks kooli sotsiaalpedagoogi, kelle tööülesanded on kindlaks määratud dokumendiga „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorraldus“. Töötaja ametijuhendis ei kajastu tema tööülesanded HEV-õpilaste õppe koordineerijana.
10. Kooli tugisüsteemi kirjeldavas dokumendis ei kajastu HEV-õpilaste õppe koordineerija tegevus õpilastele rakendatud meetmete tulemuslikkuse hindamisel, lähtudes PGS-i § 48 lõikes 5 sätestatust – „Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ja teeb ettepaneku vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks.“ HEV-õppe koordineerija ja eripedagoogi selgituste kohaselt ei ole PGS-i § 48 lõikes 4 sätestatust lähtuvalt meetmete rakendamise tulemuslikkust hinnatud.
11. HEV-õpilaste õppe koordineerija teeb koostööd õpetajatega, aidates neil välja selgitada õpilase erivajadusi ja otsida sobivaid õppematerjale, samuti kooli eripedagoogiga, leidmaks parimaid lahendusi õpilastele arenguks vajaliku eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ja arendava õpikeskkonna loomiseks. Sotsiaalpedagoog on end tööalaselt täiendanud HEV-õpilaste toetamise osas maakonna Rajaleidja keskuse korraldatud õppepäevadel.
12. Kooli tugisüsteemi ühe olulisema osa moodustavad õpiabirühmad püsivate õpiraskustega õpilastele, kus õpilased saavad eripedagoogilist ja ainealast abi. Õpiabirühmad on moodustatud 1.–8. kl õpilastest. Õpiabirühma tunnid toimuvad nii ainetunni ajal (tunni viib läbi eripedagoog) kui ka väljaspool seda (tunni viivad läbi klassiõpetajad). Võimaluse korral on eripedagoog viinud läbi ka individuaalõpet.
13. Haridus- ja teadusministri 22. juuli 2014. a määruse nr 67 „Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord“ § 3 lg 5 kohaselt määratakse õpiabirühma tundide maht HEV-õpilaste õppe koordineerija ettepanekul õpilase individuaalsetest vajadustest lähtuvalt.
14. Eripedagoogi hinnangul ei ole õpiabirühmad homogeenised – kõik õpilased ei vaja eripedagoogi abi, kuid samas on lapsi, kes vajaksid seda rohkem kui üks tund nädalas. Kuna eripedagoog viibib õppeasutuses ainult ühel päeval nädalas, ei ole tal võimalik anda 1.–5. kl ja 7.–8. kl õpilastele rohkem õpiabi, kui vaid ühe tunni ulatuses. Õpiabirühma tundides arendatakse peamiselt suulist ja kirjalikku kõnet, kognitiivsete oskuste ning õpioskuste ja -vilumuste arendamiseks ühest nädalatunnist ei piisa.
15. Õpilaste hariduslike erivajaduste väljaselgitamiseks ja dokumenteerimiseks kasutatakse individuaalse arengu jälgimise kaarte. Õpetajate selgituste kohaselt täidetakse kaarte algklassides, samas on õpiabirühmad moodustatud ka III kooliastme õpilastest.

PGS-i § 48 lg 6 kohaselt dokumenteeritakse haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate ja tugispetsialistide tähelepanekud ja soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused individuaalse arengu jälgimise kaardil. Haridus- ja teadusministri 22. juuli 2014. a määruse nr 67 § 3 lg 3 põhjal võetakse õpilane õpiabirühma individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel. Seega peavad olema avatud kaardid kõikidele lastele, kes on arvatud õpiabirühma koosseisu.

HEV-õpilaste õppe koordineerija aitab klassijuhatajatel vajadusel individuaalse arengu jälgimise kaarte täita, kuid õpiabi määravad üldjuhul klassi- ja aineõpetajad.

16. Kuna koolis on esimest aastat kasutusel uudne vorm õpilaste individuaalse arengu jälgimiseks ja õpetajad alles kohanevad sellega, on soovitatav edaspidi kaasata õpilaste arengu kirjeldamisse senisest enam tugispetsialiste, eriti eripedagoogi. See võimaldaks täpsemalt kindlaks teha õpilaste erivajadused, sh personaalse õpiabirühma tundide mahu, ja kasutada tunniressurssi optimaalselt.
17. Eripedagoog on õpiabirühma töö planeerinud vastavalt õpilaste erivajadustele. Eripedagoog teeb koostööd aineõpetajatega toetamaks ainetunni eesmärkide saavutamist õpiabirühma tundides.
18. Kooli tugisüsteem näeb ette tugiõpperühmad 5.–9. kl õpilastele eesmärgiga anda õpilastele abi koduste tööde tegemisel ja sisustada ratsionaalselt bussil ootavate õpilaste aega. Tugiõpperühma tegelik funktsioon on pakkuda täiendavat ainealast abi õpiraskustega õpilastele ja seda esimesest kuuenda klassini. Sisuliselt kätkeb tugiõpperühm nii õpiabi- kui ka pikapäevarühma funktsioone.
19. Vastavalt Aravete Keskkooli „Individaalse õppekava rakendamise korrale“ (direktori käskkirjaga 18.02.2014) rakendatakse õpilasele, kelle veerandi- või kursusehinne on „puudulik“ või „nõrk“ või kellele on jäetud hinne välja panemata, kooli tugisüsteemi võimalusi või koostatakse individuaalne õppekava (IÕK). Individuaalne õppekava koostatakse kuni kahe ainega. Lisanduda võivad individuaalsed õppekavad õppeainetes, mille omandamine ei nõua suurt vaimset pingutust.

Koolis kehtestatud regulatsioon vajab täpsustamist: kuidas toetatakse õpilasi, kellel on „puudulik“ rohkem kui kahe ainega ja need ained nõuavad „suurt vaimset pingutust“.
20. Kooli töötajate selgituste kohaselt arutatakse õppenõukogu koosolekul mitterahuldavate veerandihinnetega õpilastele individuaalse õppekava määramist. 2012/2013. õa ja 2013/2014. õa õppenõukogu koosolekute protokollides kajastub ajutiste õpiraskustega õpilastele tugi-meetmete määramine. Käesoleva õppeaasta õppenõukogu koosolekul ei ole antud küsimust arutatud.
21. Koolis kasutusel olev individuaalne õppekava vorm võimaldab kindlaks määrata õppeülesanded, mis õpilane peab teatud tähtsaks täitma.
Antud vormi alusel koostatud IÕK-s ei kajastu individuaalse õppekava rakendamise põhjused, pedagoogilis-psühholoogiliste uuringute tulemused, õpilasele rakendatavad meetmed või eritingimused õppe läbiviimiseks, õppetöö korraldamise alused, IÕK rakendamisesse kaasatavad õpetajad ja tugispetsialistid ja nende kohustused, IÕK tulemuste hindamise kord jms. Sisuliselt on tegemist mitterahuldava veerandihinde parandamise plaaniga.
22. Haldusjärelevalve läbiviija tutvus lisaks eeltoodud IÕK-le ka kooli õppekeelest erineva emakeelega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga. Nimetatud IÕK lähtub õpilase hariduslikust erivajadusest ja määrab kindlaks erisused õppesisus ja õpitulemustes, samuti rakendatavad meetmed, õppe läbiviimise tingimused, IÕK rakendamisega seotud isikute kohustused. Antud vormi alusel koostatud individuaalne õppekava on piisavalt informatiivne, samas ka kompaktne, mistõttu tuleks eelistada seda vormi seni kasutusel olnud IÕK-vormile.

23. Koolis ei ole hetkel ühtki lihtsustatud õppel olevat õpilast. Koolijuhtide selgituste põhjal tuleneb see soovist anda kõikidele õpilastele võimalus omandada põhiharidus põhikooli riikliku õppekava alusel ning võimalikuks on see saanud tänu õpetajate lisatööle nõrgemate õpilastega.
24. Kooli tugisüsteemi osaks on arvatud ka ainekonsultatsioonid. Konsultatsioonide ajad on avalikustatud kooli veebilehel. Õpilaste paremaks informeerimiseks on soovitatav avalikustada konsultatsioonide ajad ka kooli stendil.
25. Komplitseeritumate õpi- ja käitumisprobleemide puhul kutsutakse kokku õpilasabi ümarlaud, kuhu kaasatakse kooli pedagoogidele lisaks ka kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja. Õpilaste hariduslike erivajaduste väljaselgitamiseks ja sobilike tugimeetmete rakendamiseks on soovitatav kaasata ümarlaua tegevusse erinevaid tugispetsialiste (nt psühholoog, eripedagoog).
26. Maakonna Rajaleidja keskuse logopeed viis läbi õpilaste kõne uuringu ja andis soovitusi õpilaste arendamiseks. Logopeedi hinnangul vajab enamik uuringu läbinud lastest eripedagoogilist abi, mida osutatakse neile õpiabirühmas. Pidevat logopeedilist abi vajab kaks õpilast, kuid logopeedi puudumise tõttu seda teenust ei osutata.
27. Kuna logopeedilist abi saab osutada ka õpiabirühmas, viitab see veel kord vajadusele lähtuda õpiabirühma määramisel õpilase individuaalsetest vajadustest (õpiabi maht, spetsiifika).
28. Logopeedi puudumist koolis tasakaalustab osaliselt asjaolu, et kohalikus lasteaias on logopeed olemas. Seega tegeldakse lasteaias häälikuseade ja kõne arengu probleemidega ning enamik kooliteed alustavatest lastest saavutab koolivalmiduse. Teadaolevalt saab kaks kooliõpilast logopeedilist abi lasteaia logopeedilt.
29. Psühholoogi teenust osutab koolis maakonna Rajaleidja keskuse psühholoog, kes aitab välja selgitada psüühiliste probleemidega õpilased. Pidevat psühholoogilist abi õpilastele ei osutata.
30. Koolis töötab sotsiaalpedagoog, kes on ühtlasi HEV-õpilaste õppe koordineerija. Sotsiaalpedagoog märkab nii õppimise kui ka käitumisega seotud probleeme ja otsib neile lahendusi. Sotsiaalpedagoog kaasab õpilaste arenguks vajaliku eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ning arendava õpikeskkonna loomisesse õpetajaid, lastevanemaid, kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialisti ja kooliõde.
31. Õppurite hariduslikud erivajadused ja osutatavad tugiteenused on kantud Eesti Hariduse Infosüsteemi.
32. Haldusjärelvalve käigus korraldatud õpetajate rahuloluküsitluse põhjal tunnetab 45% õpetajaid tugisüsteemi toetust oma tööle, 40% arvates on siin arenguruumi. 60% õpetajatest kinnitab, et kõikidele õpilastele, kelle veerandihinne on „puudulik“, määratakse mõni tugimeede nõutavate õpitulemuste saavutamiseks. 80% õpetajatest diferentseerib õppetegevusi, arvestades õpilaste vajaduste ja võimetega.
33. Vastavalt PGS-i § 29 lõikele 4 sätestatakse hindamise kord kooli õppekavas. Aravete KK õppekavas viidatakse hindamist reguleerivale täiendavale dokumendile „Õpilaste hindamise kord“, mis on heaks kiidetud õppenõukogu koosolekul 2. aprillil 2013.
34. Direktori käskkirjaga kehtestatud kooli hindamise kord tugineb põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele, „Põhikooli riiklikule õppekavale“ ja „Gümnaasiumi riiklikule õppekavale“, samuti haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. aasta määrusele nr 41 „Õpilaste hindamise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord“. Seoses nimetatud määruse kehtivusaja lõppemisega 1.09.2013 tuleb koolil viia oma hindamise korraldus vastavusse kehtivate õigusaktidega.

35. Kooli hindamise korra peatükk „Hindamine viiepallisüsteemis“ lähtub haridus- ja teadusministri 2006. a määrusest nr 41 ega arvesta „Põhikooli riikliku õppekava“ § 21 lõikes 2 sätestatud, mille kohaselt on oluline hinnata, kas saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus.
36. Dokumendis „Õpilaste hindamise kord“ on sätestatud: „Põhikoolis hinnatakse diferentseeritud regulaarset õpi- ja logopeedilist abi saavaid õpilasi; hinde „rahuldav“ saamiseks on õpilasel vaja sooritada tööst vähemalt 35%“.
Nimetatud klausel võimaldab erinevat tõlgendamist, mille tõttu on vajalik seda täpsustada.
37. Kooli HEV-õpilaste õppekorraldusega nähakse ette diferentseeritud hindamine: „Diferentseeritud hindamist rakendatakse õppenõukogu otsusega õpilasele, kellel on püsivad spetsiifilised keele- või arvutamisprobleemid. Ettepaneku diferentseeritud hindamiseks teeb õppenõukogule aineõpetaja.“ Sama dokumendiga kehtestatakse ka diferentseeritud hindamine viie palli süsteemis, kusjuures rahuldava hinde piiriks on 35%.
38. Kool peaks lähtuma õpilase toetamisel ja hindamisel tema individuaalsetest vajadustest, vastavalt sellele koostama õppekava, jõukohastama õpiülesanded. Jõukohaste õppeülesannete täitmisega saab õpilane hakkama ega vaja hindamisel 35% määra. Hinnatakse individuaalse õppekava õpitulemuste saavutamist. Diferentseeritud hindamise korral tuleks õpilast hinnata tema reaalsetest võimetest lähtuvalt, mille läbi tõstetakse õpilase enesehinnangut ja toetatakse tema arengut, mitte kohandama kõikidele väga erinevate võimete ja vajadustega õppuritele 35% määra.
39. Haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 punktist 8 tulenevalt annab õppenõukogu arvamuse õpilasega läbiviidava arenguveestluse korraldamise tingimuste ja korra kohta.
40. Koolis 2007. a. kehtestatud arenguveestluste korraldamise kord näeb ette, et arenguveestlusi viiakse läbi üks kord õppeaastas. Viimasel ajal on loobutud nõudest viia õpilastega arenguveestlus läbi üks kord aastas, mis on vastuolus PGS-i § 37 lõikes 3 sätestatuga – „Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides“.
Rahuloluküsitluse põhjal viib 41% õpetajaid arenguveestlusi läbi kõikide õpilastega.
41. Kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide saavutamist toetavad klassi- ja koolivälised tegevused. Koolis tähtsustatakse kõikide õpilaste kaasamist huvitegevusse. See on ka määratud kooli üheks peamiseks arengusuunaks. Sisehindamise aruande põhjal on viimastel aastatel õpilaste osavõtt huvitegevusest pidevalt suurenenud. 2013/2014. õa osales huvitegevuses 83% õpilastest.
42. 2014/2015. õa tegutseb koolis 24 aine-, spordi-, muusika- ja muud huviringi. Õpilasesindus annab välja oma koolilehte „Piibelet“. Koolis tegutsevad nii skaudid kui ka kodutütred. Kool osaleb seitsmes üleriigilises ja kahes rahvusvahelises projektis.
43. Riikliku järelevalve käigus tehtud tunnivälise tegevuse „pildistus“ andis järgmised tulemused: kahe nädala jooksul võtsid õpilased osa maakondlikust konkursist „Luule – see ei tule tuulest“, õpioskuste olümpiaadist, õigekeelsuskonkursist, majandusolümpiaadist, läbisid etiketikoolituse, käisid teatris ja politseimuuseumis, võtsid osa koolis korraldatud ilusa käekirja konkursist ja kirjandusviktoriinist, kohtusid kirjanikuga. Kooli esindus saavutas esikoha Eesti koolinoorte meistrivõistlustel suusatamises. Nimetatud tegevused toetavad erineval viisil kooli õppekava eesmärkide elluviimist.
44. Esiletõstmist väärrib, et õpilasi tunnustatakse mitte üksnes silmapaistvate tulemuste eest, vaid ka kooli esindamise eest. Õpilaste tunnustamiseks on palju erinevaid võimalusi – näiteks antakse välja kooli tunnustusmärke Pronks- ja Hõbetõru, õpilase nimi kantakse kooli auraamatusse, õpilasele taotletakse kooli pidaja preemiat jms.

45. Haldusjärelevalve käigus toimunud kohtumisel selgitasid õpilasesinduse liikmed, et õpilased osalevad peamiselt kooli ürituste korraldamises (öökool, stiilinädal, videvikujooks, talispordinädal, loomade varjupaiga abistamine jpm), samuti on õpilasi kaasatud kooli arengukava ja kodukorra läb iarutamisse, kuid regulaarne koostöö kooli juhtkonnaga puudub.
46. Õpilasesinduse liikmete antud hinnangutest järeldub, et koolis on igale õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õpikeskkond. Väike õpilaste arv klassis on õpilaste arvates pigem positiivne, kuna see võimaldab individuaalset lähenemist, diferentseeritud õpetamist. Probleemide korral pöörduvad õpilased klassijuhataja või sotsiaalpedagoogi poole.
47. Õpilaste arvates võiksid õpetajad rohkem rakendada kujundavat hindamist. Õpetajate rahuloluküsitluses nõustusid pooled õpetajad väitega, et nad rakendavad tundides kujundava hindamise põhimõtteid, 45% nõustus osaliselt.

Õpilaste arvamuse ärakuulamine võiks olla järgmine samm kooli juhtkonna ja õpilasesind use koostöö tõhustamisel.

3. Õpilaste õpingute jätkamine ja kooli lõpetamine

1. 3. juunil 2014. a arutas õppenõukogu 2013/2014. õa tulemusi. Arutelu all oli õpilaste tunnustamine, järgmisse klassi üleviimine, täiendavale õppetööle jätmine.

Täiendav õppetöö määrati 21 õpilasele, kellel oli kokku 51 „puudulikku“. Enim oli mitterahuldavaid hindeid matemaatikas – 12. Kahel kolmandikul „puuduliku“ saanud õpilastest oli mitterahuldavaid hindeid rohkem kui ühes õppeaines.

2. 18. juunil 2014 tegi õppenõukogu täiendavast õppetööst kokkuvõtte, mille põhjal otsustati jätta kolm 8. kl õpilast klassikursust kordama, kuna täiendav õppetöö ei andnud tulemusi – kõikidel õpilastel olid mitterahuldavad hinded vähemalt kolmes õppeaines.
3. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lõike 10 alusel võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamast õppeainest aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

Aravete Keskkooli õppenõukogu koosoleku protokollil põhjal ei ole õpilaste seaduslikud esindajad olnud otsuste tegemisse kaasatud.

4. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lõike 10 alusel peavad õppenõukogu otsuses olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama. Eelnimetatud otsustes ei ole esile toodud kaalutlusi, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilased klassikursust kordama.
5. Otsuse jätta õpilased klassikursust kordama poolt hääletas 15 õppenõukogu liiget, vastu oli kolm. Otsus jätta kolm õpilast klassikursust kordama ei sündinud ühehäälselt, järelikult oli vähemalt kolm õpetajat arvamusel, et klassikursuse kordama jätmisele on ka alternatiive. Õppenõukogu otsustes fikseeritud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama, võimaldaksid pedagoogidel seda otsust paremini mõista.
6. 2014/2015. õa on 6.–8. kl õpilaste seas seitse õpilast, kes on järgmisse klassi üle viidud ühe-kahe „puudulikuga“, kusjuures kõikidel õpilastel oli mitterahuldav hinne matemaatikas.

Kolmel klassikursust kordama jäänud õpilasel olid „puudulikud“ matemaatikas, kirjanduses, vene keeles, füüsikas, inglise keeles, tööõpetuses ja kehalises kasvatuses.

7. Haldusjärelevalve käigus analüüsiti, milliseid tugimeetmeid nimetatud õpilaste toetamiseks 2014/2015. õppeaastal rakendatakse, arvestades nende eelmisel õppeaastal esinenud õpiraskusi. Kolmest klassikursuse kordajast kaks saab abi õpiabirühmas. Ühe õpilase suhtes tugimeetmeid ei rakendata, kuigi õpilasel oli mitu „puudulikku“ nii I kui ka II veerandil. Klassikursuse kordajatel oli mitterahuldavaid kokkuvõtvaid hindedeid nii I kui ka II veerandil, mis näitab, et klassikursuse kordamine on väheefektivne meede nõutavate õpitulemuste saavutamiseks.
8. Kõikidele mitterahuldava hindega järgmisse klassi viidud õpilastele rakendati I õppeveerandi õpitulemuste põhjal II veerandil individuaalset õppekava. Enamasti olid õpiraskused samades õppeainetes kui eelmisel õppeaastal, kuid lisandus ka uusi aineid, kus nõutavad õpitulemused jäid saavutamata.
9. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lõike 7 alusel koostatakse õpilasele, kelle poolaastahinne on „puudulik“ või „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
10. Haldusjärelevalve käigus analüüsiti, milliseid tugimeetmeid kasutati 2014/2015. õa II õppeveerandil nende õpilaste toetamiseks, kellel oli I veerandil mitterahuldav hinne. Vastavalt kooli dokumentidele oli I õppeveerandil mitterahuldavaid hindedeid 14 õpilasel. Nimetatud õpilaste toetamiseks kasutati individuaalset õppekava (IÖK), kolm õpilast oli suunatud õpiabirühma. Füüsikas rakendati individuaalset õppekava kümnest „puudulikuga“ õpilasest kaheksale, matemaatikas aga ainult üheksast neljale. Ühele õpilasele, kellel oli neli „puudulikku“, ei ole ühtki individuaalset õppekava rakendatud.
11. II õppeveerandi õpitulemuste põhjal ei ole III veerandil ühelegi õpilasele individuaalset õppekava koostatud. Õppealajuhataja selgituste kohaselt ei peetud seda vajalikuks, sest eelmiste veeranditega võrreldes on õpiedukus koolis tervikuna paranenud. Kool ei ole siinjuures läitnud „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lõiget 7, mille kohaselt määratakse mitterahuldava veerandihindede õpilasele tugimeede, mis aitab tal jõuda nõutavate teadmiste ja oskusteni. Seega tuleb igale mitterahuldava veerandihindede õpilasele tugimeede määrata.
12. Õppenõukogu 3. juuni 2014. a otsusega viidi õpilased edasi järgmisse klassi ja tunnustati üleminekuklasside õpilasi (kiituskiri, kooli tunnustus). 18. juuni õppenõukogu võttis vastu otsused põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuste väljaandmise kohta. Õppenõukogu otsusega tunnustati parimaid põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajaid. Aravete Keskkooli lõpetas kuldmedaliga kaks õpilast, hõbemedaliga üks õpilane. Gümnaasiumi lõpetajaid tunnustati ainekiituskirja, Hõbetõru ja kooli Tunnustusega. Põhikooli lõpetajaid tunnustati ainekiituskirja, Pronkstõru ja kooli Tunnustusega.

4. Õppenõukogu koosolekute läbiviimine. Õppenõukogu otsused ja nende täitmine

1. Õppenõukogu koosolekute kokkukutsumine on kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõikes 1 sätestatuga, kusjuures koosolekuid on olnud oluliselt rohkem, kui määruses sätestatud miinimum – vähemalt neli korda aastas – ette näeb. Kõik koosolekud on olnud otsustusvõimelised, st neist on osa võtnud vähemalt kaks kolmandikku õppenõukogu liikmetest.
2. Kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 1 lõikega 2 on kooli õppenõukogu tegevus kavandatud üheks õppeaastaks ja määratud kooli üldtööplaanis.

3. Õppeaasta esimesel koosolekul on õppenõukogu valinud oma liikmete seast õppenõukogu sekretäri, mis on kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 5 lõikes 1 sätestatuga.
4. Õppenõukogu koosolekute kohta koostatud protokollid lähtuvad haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõikes 8 kehtestatud nõuetest. Õppenõukogu koosoleku protokollid ja otsused on vormistatud iseseisvate haldusaktidena, kajastamist leiavad otsuste faktilised ja õiguslikud alused.
5. Koosolekute protokollidest on raske välja lugeda, kas konkreetsel õppenõukogu koosolekul ei ole olnud sõnavõtjaid või pole protokollija pidanud vajalikuks sõnavõtu sisu refereerida (haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 5 lg 8 p 6). Koosolekute protokollid ei kajasta arutelude käiku ka siis, kui on tegemist näiteks õpilase käitumise, koolist väljaarvamise või õppes osalemise keelu arutamisega.
6. Vastavalt haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 § 6 lõikele 4 korraldab ja kontrollib õppenõukogu otsuste täitmist kooli direktor ning teavitab sellest õppenõukogu. Koosolekute protokollid kajastavad õppenõukogu esimehe ülevaateid õppenõukogu otsuste täitmise kohta.

Hoolekogu tegevus

Hoolekogu tegevusest ülevaate saamiseks tutvuti haldusjärelevalve käigus hoolekogu 2012/2013. õa – 2014/2015. õa koosolekute protokollidega ning vesteldi hoolekogu esimehe ja kooli juhtidega.

1. „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 73 lõike 1 kohaselt on hoolekogu alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on kooli õpilaste, õpetajate, kooli pidaja, õpilaste vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide ühistegevus õppe ja kasvatuses suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning õppeks ja kasvatuses paremate tingimuste loomine. Hoolekogu moodustatakse ja selle töökord kehtestatakse kooli pidaja kehtestatud korras. Ambla vald kooli pidajana ei ole nimetatud korda kehtestanud.
2. PGS-i § 66 lg 1 punkti 4 alusel sätestatakse kooli põhimääruses kooli hoolekogu ülesanded. Haldusjärelevalve käigus ei olnud võimalik põhimäärusega tutvuda, kuna kohalik omavalitsus kooli pidajana ei ole dokumenti pärast selle muutmist 2010. a koolile edastanud, samuti ei esitatud põhimäärust järelevalve läbiviijale.
Kooli põhimäärus on Riigi Teatajas avaldamata. Põhimäärus ei ole avalikustatud ka kooli veebilehel, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 69 lõikega 1, mille kohaselt avalikustab kool kooli põhimääruse oma veebilehel.
Direktori selgituste kohaselt lähtub hoolekogu oma tegevuses koolis koostatud hoolekogu põhimäärusest, mis aga vajab uuendamist seoses muutustega haridusalastes õigusaktides.
3. Aravete Keskkooli hoolekogu koosseis on üheksaliikmeline. Vallavolikogu on kinnitanud hoolekogu koosseisu 20. novembril 2014. Hoolekogusse kuuluvad viis lastevanemate ja vilistlaste esindajat, kaks õppenõukogu esindajat, õpilasesinduse esindaja ja kooli pidaja esindaja. Kooli toetavate organisatsioonide esindajaid hoolekogu koosseisus ei ole, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 2 sätestatuga.
Hoolekogu on valinud enda hulgast esimehe ja sekretäri. Hoolekogu aseesimehe valimist koosolekute protokollid ei kajasta, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 9 sätestatuga.
4. Hoolekogu koosolekutest on osa võtnud vallavanem, volikogu esimees, valla hariduskomisjoni liikmed, õpetajad, õppealajuhataja, huvijuht, psühholoog, sotsiaalpedagoog, kusjuures vallavanem on hoolekogu koosolekul osalenud korduvalt.

5. Hoolekogu on andnud oma arvamuse kooli põhimääruse, õppekava ja kodukorra kehtestamiseks, kehtestanud pedagoogide ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra, andnud arvamuse kooli eelarve projekti eelnõu, kooli palgakorralduse põhimõtete ning kooli vastuvõtu tingimuste ja korra kohta. Eelnimetatud tegevused on kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 1¹ sätetstatuga.

Hoolekogu ei ole andnud arvamust arengueestluste korraldamise tingimuste ja korra eelnõu kohta, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 1¹ sätetstatuga.

6. Seoses õpilaste vähesusega kooli gümnaasiumiastmes on hoolekogu aastatel 2012–2015 korduvalt arutanud kooli tulevikku ja arengusuundi, teinud ettepanekuid kooli arendamiseks (võimalikud arengusuunad, võõrkeelte õpetamine, kasvatus töö, huvitegevus, koostöö naaberkoolidega jms). Hoolekogu liikmed on teinud ettepanekuid kooli ruumide funktsioonide teisenemiseks, samuti kogukonna liikmete kaasamiseks kooli ettevõtmistesse.
Hoolekogu liikmete arvates ei ole kool oma tegemisi ja õpilaste saavutusi piisavalt kajastanud: positiivse kuvandi loomine toetaks kooli säilimist keskkoolina.
7. Hoolekogu koosolekutel on kerkinud üles vajadus küsida ühe või teise valdkonna kohta lastevanemate arvamust (huviringid, võõrkeelte valik, bussiliikluse korraldus), kuid konkreetsete sammudeni rahuloluküsitluse näol ei ole jõutud. Kuna hoolekogu üks peamisi ülesandeid on aidata luua paremaid tingimusi õppeks ja kasvatusseks, on vajalik teada kõikide huvigruppide seisukohti kooli tugevuste ja probleemide osas.
8. Hoolekogu esimehe selgituste kohaselt on lapsevanemad pöördunud hoolekogu poole keeleõppe ja bussiliikluse korraldamise küsimustes. Võõrkeeleõppe osas soovisid vanemad, et laste arvamuse kõrval arvestataks ka vanemate seisukohtadega. Kool leidis võimaluse arvestada nii laste kui ka vanemate soovidega, võimaldades õppida ühte B-keelena soovitud võõrkeelt ringitunnis.
9. Hoolekogu on korduvalt arutanud õpilaste tervislike eluviiside kujundamist, nähes spordis kooli ühte võimalikku arengusuunda. Hoolekogu on aidanud sportlikult sisustada õpilaste vaba aega: muretseti lauatennise laud, hoolekogu esimees juhendab õpilasi kord nädalas, samuti korraldati talispordipäev. Tervislike eluviiside propageerimiseks koolis ja kogukonnas liitus kool rahvusvahelise projektiga ja teeb koostööd Lillehammeri kooliga.
10. Vestlusest hoolekogu esimehega ja hoolekogu koosolekute protokollidest ilmneb, et kooli peetakse jätkusuutlikuks hoolimata sellistest probleemidest, nagu õpilaste arvu vähenemine, raskused noorte õpetajate ja tugispetsialistide leidmisel, eelarve pingelisus. Kooli tugevusteks on hoolekogu hinnangul korraldatud õpikeskkond, head tulemused õppimises ja spordis, väikesed klassid, mis võimaldavad arvestada õpilaste individuaalsust, väga head tingimused sportimiseks, huvitegevuseks ja õuesõppeks, osalemine üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides jne.
Hinnates kogu piirkonna arengu väljavaateid, on hoolekogu seisukohal, et Aravete kool peab jätkama keskkoolina. Leitakse, et see on võimalik kogu kooli potentsiaali oskuslikult kasutades ja huvigruppe kaasates.
11. PGS-i § 73 lõikes 10 sätetstatu kohaselt on direktor hoolekogu ees aruandekohustuslik. Koolijuht on regulaarselt andnud hoolekogule ülevaateid kooli hetkeseisust, tulevikuväljavaadetest, probleemidest. Hoolekogu on kaasatud kooli juhtimiseks vajalike otsuste tegemisse, arengu planeerimisse ja hindamisse, kuid kõigi loetletud tegevuste osas on kasutamata reserve (hoolekogu kaasamine arengukava väljatöötamise ja sisehindamise protsessi, huvigruppide rahulolu väljaselgitamine jms).
12. Novembris 2014 esitas koolijuht hoolekogule tutvumiseks kooli sisehindamise aruande, mis annab põhjaliku ülevaate õppe ja kasvatus tulemuslikkuse kohta eelmisel arengukava perioodil.
13. Hoolekogu koosolekute läbiviimine on kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 9 sätetstatuga, mille kohaselt toimuvad koosolekud õppeaasta kestel vähemalt üks kord nelja kuu jooksul.

14. Hoolekogu koosolekute kohta vormistatud protokollidesse on märgitud koosoleku toimumise koht, kuupäev, kellaaeg, koosolekust osa võtnud ja koosolekult puudunud hoolekogu liikmete nimed, päevakord, sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu, vastuvõetud otsused.
15. Lastevanemate üldkoosolekul antakse ülevaade hoolekogu tegevusest ja teavitatakse võimalusest hoolekogu poole pöörduda. Hoolekogu koosseis on avalikustatud kooli veebilehel.

PGS-i § 73 lõike 11 kohaselt on õpilasel ja vanemal õigus pöörduda kooli hoolekogu poole õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral. Otstarbekas on avalikustada kooli veebilehel hoolekogu liikmete kontaktandmed, mis lihtsustaks vanematel ja õpilastel hoolekogu poole pöördumist.

16. Põhiliseks suhtlusvahendiks kooli ja lastevanemate vahel on e-Kool. Infot vahendavad ka klassijuhatajad, koolileht, kooli veebileht. Kooli õpilasesindus jagab infot kooli kohta Facebooki lehel.

III. Kokkuvõte

1. Haldusjärelevalve käigus selgitati välja, kuidas Aravete Keskkooli õppenõukogu tegevus toetab igale õpilasele arenguks vajaliku eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ning arendava õpikeskkonna loomist ning kas hoolekogu tegevus toetab õppeks ja kasvatuses paremate tingimuste loomist.
2. Haldusjärelevalve käigus analüüsiti õppeasutuse dokumente ja hinnati nende mõju õpilastele eakohase, turvalise, positiivselt mõjuva ning arendava õppe- ja kasvukeskkonna loomisele, vesteldi õppeasutuse juhtidega, õpetajatega, kooli ja maakonna Rajaleidja keskuse tugispetsialistidega, hoolekogu esimehega, Aravete lasteaia direktoriga, õpilasesinduse liikmetega, tutvuti õpikeskkonnaga, viidi läbi pedagoogide rahuloluküsitlus, kontrolliti Eesti Hariduse Infosüsteemis kajastatud andmeid.
3. Kooli õppenõukogu lähtub oma tegevuses haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. aasta määruses nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ sätestatust.
4. Haridus- ja teadusministri 23. augusti määruse nr 44 § 1 lõike 1 kohaselt on kooli õppenõukogu ülesandeks oma pädevuse piires õppe ja kasvatuses analüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine. Õppenõukogu pädevuses on analüüsida ja hinnata õppe- ja kasvatusetegevust, otsustada õpilastele tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine ning õpingute jätkamine ja kooli lõpetamine.
5. Direktor on määranud oma käskkirjaga nimeliselt õppenõukogu liikmed ning sätestanud õpilasesinduse esindaja kaasamise õppenõukogu tegevusse. Õpilaste esindajat ei ole õppenõukogu tegevusse kaasatud.
6. Aravete Keskkooli õppenõukogu on analüüsinud ja hinnanud õppe- ja kasvatusetegevust nii lühema kui ka pikema perioodi kaupa. Veerandi lõppedes on analüüsitud õppe- ja kasvatusetegevuse tulemuslikkust ja otsustatud õpilastele tugimeetmete määramine. Õppeaasta lõpus on antud hinnang õppe- ja kasvatusetegevuse tulemuslikkusele tervikuna.
7. Õppenõukogu liikmed on kaasatud õppe- ja kasvatusetegevuse tulemuslikkuse hindamisse ja kooli töö planeerimisse. Esiletõstmist väärivad nii kooli juhtide kui ka õpetajate põhjalikkus oma tegevuse analüüsimisel. Iga õppeaasta lõppedes antakse hinnang arengukava ja üldtööplaani täitmisele, mille alusel seatakse järgmise õppeaasta eesmärgid ja planeeritakse tegevused.
8. Sisehindamisaruande koostamiseks ei ole viimastel aastatel läbi viidud õpilaste ega vanemate rahuloluküsitlusi – seega on kasutamata üks võimalus saada tagasisidet kooli õppe- ja kasvatusetegevuse kohta.

9. Lähtudes haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. aasta määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ §-s 2 sätestatust, on õppenõukogu arutanud läbi sisehindamise tulemused. Õppenõukogu heakskiidu on saanud kooli põhimäärus, arengukava, õppekava, üldtööplaan, kodukord, arenguvestluste läbiviimise kord ning paljud teised õppe- ja kasvatustegevuse dokumendid.
10. Õppe- ja kasvatustegevust reguleerivate dokumentide väljatöötamine on demokraatlikult korraldatud. Kooli arengukava, õppekava ja teiste oluliste dokumentide väljatöötamisse on töörühmade kaudu kaasatud kõik pedagoogid.
11. Aravete KK õpilased on saavutanud häid õpitulemusi nii üleriigilistele kui ka rahvusvahelistele mõõdikutele tuginedes (PISA 2012, riiklikud tasemetööd).
12. Kool on asunud läbima uut arengukava perioodi ja seadnud sihid järgmiseks neljaks aastaks. Ühe ks arengusuunaks on kool kavandanud õpilaste tugisüsteemi pideva arendamise ja selle efektiivsuse tõstmise, samuti individuaalse lähenemise ja vajalike õppimistingimuste loomise kõikidele õpilastele. Nimetatud eesmärgid ühtivad riiklike prioriteetidega.
13. Pikema perioodi jooksul on õppenõukogul olnud õpilastele tugimeetmete määramisel otsustav roll. Iga veerandi lõppedes on õppenõukogu otsustanud ajutiste õpiraskustega õpilastele tugimeetmete rakendamise, milleks on olnud põhiliselt individuaalse õppekava rakendamine.
14. Kooli õppenõukogu on heaks kiitnud hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorralduse, õpiabirühma töökorralduse ja individuaalse õppekava rakendamise korra. Dokumentidega on kindlaks määratud õpilastele tugimeetmete rakendamine.
15. Õpilastele võimaldatavad tugimeetmed on õpiabitunnid, tugiõpe, ainekonsultatsioonid ja järelevastamine, pikapäevarühm, individuaalse õppekava rakendamine, arenguvestlused, õpilasabi ümarlaud, diferentseeritud hindamine. Koolis võimaldatakse sotsiaalpedagoogi, eripedagoogi ja psühholoogi teenust, kuid kahe viimase spetsialisti osas ei rahulda teenuse maht kõikide õpilaste vajadusi.
16. Õpiabirühma tundide määramisel lähtutakse peamiselt klassi- ja aineõpetajate ettepanekutest. Õpiabi mahu määramisel ei ole esiplaanil õpilaste individuaalsed vajadused, vaid pigem kooli võimalused. Õpiabi vajaduse väljaselgitamiseks ja meetmete tulemuslikkuse hindamiseks ei ole kaasatud tugispetsialiste (nt eripedagoog, HEV-õpilaste õppe koordineerija).
17. Õpiraskustega õpilaste puhul rakendatakse diferentseeritud hindamist. Kool on kehtestanud oma hindamise korra, mis põhineb riiklikel õppekavadel ning haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. aasta määrusel nr 41 „Õpilaste hindamise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord“. Nimetatud kord on kehtetu alates 1. septembrist 2013. Kooli hindamise kord läheb vastuollu „Põhikooli riikliku õppekava“ (PRÕK) § 21 lõikes 2 sätestatuga.
18. 2012/2013–2014/2015. õa on õppenõukogu arutanud kolmel korral õpilase käitumist. Käitumisprobleemidega õpilaste suhtes on rakendatud õppenõukogu otsusega ajutist õppes osalemise keeldu.
19. Kooli õppenõukogu on võtnud vastu otsuse arvata õpilane kooli nimekirjast välja, mis ei ole kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määramises nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ sätestatuga.
20. Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikes 3 sätestatule korraldatakse õpilase arengu toetamiseks temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus. Aravete Keskkoolis ei rakendata nõuet pidada arenguvestlusi vähemalt üks kord õppeaastas.

21. Kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide saavutamist toetavad klassi- ja koolivälised tegevused. Koolis tähtsustatakse kõikide õpilaste kaasamist huvitegevusse. 2014/2015. õa tegutseb koolis 24 huviringi, antakse välja oma koolilehte „Piibeleht“. Koolis tegutsevad skaudid ja kodutütred. Kool osaleb seitsmes üleriigilises ja kahes rahvusvahelises projektis.
22. Õpilasesinduse liikmete antud hinnangutest järeldub, et koolis on õpilastele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õpikeskkond.
23. Õppenõukogu on otsustanud õpilaste järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ja 1.–3. kooliastmes klassikursust kordama jätmise, põhikooli ja keskkooli lõpetamise ning lõputunnistuse väljaandmise, õpilaste tunnustamise kuld- ja hõbemedaliga, kiituskirjaga ja kooli Tunnustusega.
24. Õppenõukogu ei ole õpilase klassikursust kordama jätmise otsuse tegemisse kaasanud õpilase seaduslikku esindajat ega kuulanud ära tema arvamust, samuti ei ole õppenõukogu otsustes esile toodud kaalutlusi, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilased klassikursust kordama, mis ei ole kooskõlas PRÕK-i § 22 lõikes 10 sätestatuga.
25. Mitterahuldava veerandihindega õpilaste toetamine ei ole kooskõlas PRÕK-i § 22 lõikes 7 sätestatuga, mille kohaselt määratakse igale mitterahuldava veerandihindega õpilasele tugimeede nõutavate teadmiste ja oskuste omandamiseks.
26. Õppenõukogu koosolekute kokkukutsumine on kooskõlas haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõikes 1 sätestatuga. 2012/2013.–2014/2015. õa toimunud õppenõukogu koosolekud on olnud otsustusvõimelised.
27. Õppenõukogu koosolekute kohta koostatud protokollid lähtuvad haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõikes 8 kehtestatud nõuetest.
28. Kooli direktor korraldab ja kontrollib õppenõukogu otsuste täitmist ning teavitab sellest õppenõukogu.
29. Ambla Vallavolikogu on oma otsusega moodustanud üheksaliikmelise hoolekogu. Kooli toetavate organisatsioonide esindajaid hoolekogu koosseisus ei ole, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 2 sätestatuga. Hoolekogu töökord on kehtestamata, mis ei ole kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 1 sätestatuga. Koolil puudub kehtiv põhimäärus, mis läheb vastuollu PGS-i § 66 lõikes sätestatuga.
30. Hoolekogu koosolekute läbiviimine on kooskõlas PGS-i § 73 lõikes 9 sätestatuga, mille kohaselt toimuvad koosolekud õppeaasta kestel vähemalt üks kord nelja kuu jooksul.
31. Hoolekogu koosolekutest on külalistena osa võtnud vallavanem, volikogu esimees, valla hariduskomisjoni liikmed, õpetajad, õppealajuhataja, huvijuht, psühholoog, sotsiaalpedagoog.
32. Hoolekogu on andnud oma arvamuse olulisemate dokumentide kohta, mis vajavad PGS-i § 73 lõikes 1¹ sätestatu alusel hoolekogu seisukohta. Hoolekogu ei ole andnud arvamust arenguvestluste korraldamise tingimuste ja korra eelnõu kohta.
33. Aastatel 2012–2015 on hoolekogu korduvalt arutanud õppeasutuse tulevikuväljavaateid ning teinud ettepanekuid kooli arendamiseks. Kogu piirkonna arengut silmas pidades on hoolekogu otsustanud toetada keskkooliosa säilimist.
34. Hoolekogu on arutanud mõningaid lapsevanemate tõstatatud probleeme, kuid ei ole välja selgitanud huvigruppide seisukohti kooli tugevuste ning parendamist vajavate külgede osas. Lapsevanemaid teavitatakse hoolekogu tegevusest kooli üldkoosolekul.

IV. Ettekirjutused õppeasutuse direktorile

1. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lg 10 alusel kaasata klassikursust kordama jätmise otsuse tegemisse õpilase seaduslik esindaja ning tuua õppenõukogu otsuses esile kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Tähtaeg: 15.06.2015

2. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 22 lg 7 alusel määrata igale mitterahuldava veerandihindega õpilasele tugimeede nõutavate õpitulemuste saavutamiseks.

Tähtaeg: 30.10.2015

3. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 lõike 4 alusel sätestada hindamise, hindest teavitamise, täiendavale õppele jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise üldised tingimused ja kord kooli õppekavas, lähtudes seejuures „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatust.

Tähtaeg: 1.09.2015

4. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 72 lõike 2 alusel kaasata õppenõukogu tegevusse õpilasesinduse esindaja.

Tähtaeg: 15.06.2015

5. Õpilase koolist väljaarvamisel lähtuda haridus- ja teadusministri 23. augusti 2010. a määruses nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ ja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 28 lõikes 5 sätestatust.

Tähtaeg: 15.06.2015

6. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 48 lõigete 4 ja 5 alusel hinnata õpilasele tugimeetme rakendamise perioodi lõpul meetme tulemuslikkust.

Tähtaeg: 15.06.2015

7. Õpiabirühmade töö korraldamisel lähtuda haridus- ja teadusministri 22. juuli 2014. a määruse nr 6 „Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise, klassist või rühmast väljaarvamise ning ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord“ § 3 lõigetest 3 ja 5.

Tähtaeg: 15.09.2015

8. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikes 3 sätestatu alusel viia kõikide õpilastega üks kord õppeaasta jooksul läbi arenguveustus.

Tähtaeg: 15.06.2015

9. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõike 1 alusel avalikustada kooli veebilehel õppeasutuse põhimäärus.

Tähtaeg: 30.04.2015

V. Ettepanekud õppeasutuse direktorile

1. Täiendada kooli hariduslike erivajadustega õpilaste tugisüsteemi ning määrata kindlaks iga tugimeetme funktsioonid ja sihtgrupp, kuna koolikorralduslike dokumentide ja töötajate antud selgituste põhjal on õppeasutuse tugisüsteemis ebaselgust.
2. Kaasata õpiabi vajavate õpilaste väljaselgitamise ja nende arengu hindamise senisest rohkem erinevaid tugispetsialiste, nagu eripedagoog, psühholoog, HEV-õpilaste õppe koordineerija, kuna praegu on tugimeetmete rakendamisel määravaks klassi- ja aineõpetajate hinnangud.
3. Sätestada HEV-õpilaste õppe koordineerija tööülesanded töötaja ametijuhendis, kuna sellega määratletakse koordinaatori töö sisu ning antakse töötajale konkreetsed juhised oma tööülesannete täitmiseks.
4. Viia õpilaste ja lapsevanemate hulgas läbi rahuloluküsitlused saamaks tagasisidet kooli õppe- ja kasvatusgevuse kohta.

VI. Ettekirjutused õppeasutuse pidajale

1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 66 lõike 2 alusel kehtestada Aravete Keskkooli põhimäärus.

Tähtaeg: 30.05.2015

2. Lähtuda Aravete Keskkooli hoolekogu moodustamisel ja tema töökorra kehtestamisel põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 73 lõigetest 1 ja 2.

Tähtaeg: 1.09.2015

Riikliku järelevalve teostamisel osalenud ametnik

Anne Viljat
Järva Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna peainspektor